

4-бет

КТМУнун жетекчилигинде жаңы дайындоолор

2024-2025-окуу жылынын башталышы менен Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинине, Текшерүү комиссиясынына, ректор жана проректор кызматтарына жаңы дайындоолор болду.

КЫРГЫЗ-ТҮРК “МАНАС” УНИВЕРСИТЕТИНИН
СТУДЕНТИК ПРАКТИКАЛЫК ГЕЗИТИ

Манас

КЫРГЫЗ-ТҮРК “МАНАС” УНИВЕРСИТЕТИ КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

СЕНТЯБРЬ-ОКТАБРЬ 24 / №95-САИ

WWW.MANAS.EDU.KG

БИШКЕКТЕ 29-ОКТАБРЬ – РЕСПУБЛИКА КҮНҮ БЕЛГИЛЕНДИ

2-бет

Түркия Республикасынын түзүлгөндүгүнүн 101 жылдыгы жана Республика күнү боордош Кыргызстанда белгиленди. Бишкекте өткөн иш-чаралардын борбору Кыргыз-Түрк “Манас” университети менен “Ататүрк” сейил багы болду.

13-бет

Тил – улутка таандык эс-тутумду сактаган генетика

Жогорудагы ыр саптарын Эсенгул Ибраев 1990-жылдары жазган. Бирок тил маселеси бүгүндө курч бойдон калууда.

7-бет

Селчук Байрактарга “Даңк” ордени ыйгарылды

9-октябрда Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров “Ваукар Technology” компаниясынын директорлор кеңешинин төрагасы Селчук Байрактарды кабыл алды.

15-бет

“Сууну көп кечсе, балчык болот, сөздү көп сүйлөсө, тантык болот”

Тунук Сапарбекова көп жылдан бери оратордук чеберчиликтин сырларын ачып, 16 жаштагы өспүрүмдөн жогорку кызматтагы жетекчилерге чейин көп маданиятынын ыкмаларын үйрөтүп...

12-бет

Илимий лагердин студенттери “Манас” университетинде

Кыргыз-Түрк “Манас” университети менен биргеликте иш алып барган, Түрк дүйнөсүнүн ыктыярдуу социалдык-маданий долбоорлорунун...

Бишкекте 29-октябрь – Республика күнү белгиленди

БАСМА СӨЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БЮРОСУ

Түркия Республикасынын түзүлгөндүгүнүн 101 жылдыгы жана Республика күнү боордош Кыргызстанда белгиленди. Бишкекте өткөн иш-чаралардын борбору Кыргыз-Түрк “Манас” университети менен “Ататүрк” сейил багы болду.

КТМУда өткөн иш-чаралар

2024-жылдын 25-октябрында Кыргыз-Түрк “Манас” университети Түркия Республикасынын негизделишинин 101 жылдыгын конгресс жана маданият борборунда белгиледи.

Иш-чарага Түркия Республикасынын Кыргыз Республикасындагы элчиси Ахмет Садык Доган, Азербайжандын Кыргыз Республикасындагы элчиси Латиф Гандилов, Түндүк Кипр Түрк Республикасынын Кыргызстандагы өкүлү Тахир Осман Тахир, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору Алпаслан Жейлан, биринчи проректор Алмаз Ибраев, проректорлор Режаи Доган жана Камалбек Карымшаков, Түркия Республикасынын Кыргыз Республикасындагы элчилигинин билим берүү боюнча кеңешчиси Куршат Дулкадир,

маданият боюнча кеңешчиси Сакине Солмаз Хаберал, Режеп Тайып Эрдоган атындагы Бишкек Кыргыз-Түрк достугу ооруканасынын башкы дарыгери Жевдет Түркүйрек, “Маариф” фондунун Кыргызстандагы өкүлү Хүснү Биржан сыяктуу коноктор менен катар профессордук-окутуучулук курам жана студенттер катышты.

Иш-чара Гази Мустафа Кемал Ататүрк жана анын куралдаш жолдоштору баш болгон мекен үчүн жанын курман кылган бардык шейиттерди, ошондой эле Тусаштагы террордук кол салууда курман болгондорду эскерүү менен башталды. Андан соң республиканын түптөлүш процессин, Гази Мустафа Кемал Ататүрктүн ишмердүүлүгүн чагылдырган “Республика” аттуу темада даректүү тасма көрсөтүлдү. Тасмада Ататүрктүн концепциясы жана Республиканын пайдубалын түптөгөн оор күрөштөр баяндалган.

“Толугу менен көз карандысыз Түркия”

Иш-чаранын ачылышында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин биринчи проректору, саясий илимдеринин кандидаты, доцент Алмаз Ибраев Түркиянын тарыхындагы маанилүү окуяларга токтолуп, көз карандысыздыктын баалуу экенин жана кыргыз-түрк боордоштугунун маанилүүлүгүн баса белгиледи. “100 жыл мурун, 1923-жылы Түркия эгемендикке жетти. Бүгүн Түркия Республикасын өнүккөн, эркин жана көз карандысыз өлкө катары сыймык менен тааныйбыз. Түркия мамлекети ар дайым эркин, көз карандысыз жана өнүккөн өлкө бойдон калууну улантат берсин! Түркия Республикасын, боордош түрк элин жана “Манас” университетиндеги урматтуу кесиптештерибизди 29-октябрь - Республика майрамы менен чын дилимден куттуктайм!” – деди Алмаз Ибраев.

“29-октябрь – Түрк элинин көз карандысыздык жана эркиндик үчүн күрөшүнүн символу”

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору профессор, доктор Алпаслан Жейлан Түркия

Республикасынын негизделгенинин 101 жылдыгы менен куттуктады. “2023-жылы биз Түркия Республикасынын негизделгенинин 100 жылдыгын өзгөчө шаң менен белгиледик. Бүгүн биз республикабыздын экинчи жүз жылдыгынын биринчи жылын артта калтырдык. Бүгүн бул жерде өлкөбүздүн 101 жылдыгын ата-бабаларыбыздын жеринде – Кыргызстанда белгилеп кубанып, сыймыктанып турабыз. Өлкөбүзгө багытталган бардык коркунучтуу кол салууларга карабастан, Түркия Республикасы түбөлүк жашайт. Түркия Республикасы – өзүнүн бар болушун, көз карандысыздыгын жана эркиндигин баарынан жогору койгон түрк улутунун эмгеги. Бул сыймыкты бүгүн бул жерге чогулган түрк-кыргыз боордоштугу менен бөлүшүү биз үчүн өзгөчө мааниге ээ”, – деди Алпаслан Жейлан .

“Республика – келечекке калтырылган эң баалуу мурас”

Профессор Алпаслан Жейлан Түркиянын ар бир карыш жери ата-бабалардын канына жуурулушканын, бул баатырдык дастаны республика менен биргеликте дагы чоң мааниге ээ болгонуна айтты. Түркия Республикасынын түптөлүшү башкаруу ыкмасын өзгөртүү гана эмес, республика менен биргеликте элдик эркин толук ишке ашырылуусу экенин баса белгиледи. “Республика - бул бизге өткөндөн калган мурас гана эмес, келечекти курууда бизди тездете турган эң маанилүү кыймылдаткыч элемент. Мекендин жана республиканын баркын билип, коргогула жана аны менен сыймыктангыла!” – деди Алпаслан Жейлан.

“Бул кылым – Түрк кылымы”

Түрк мамлекеттер уюмунун маанилүүлүгүн белгилеген Алпаслан Жейлан: “Бул кылым,

бюурса, түрк кылымы болот. Түрк дүйнөсү 1992-жылдан баштап биргелешкен иш-аракеттерди жасай баштады. Алгач кеңеш башкармалыгы, андан кийин уюмдун негизделиши, лидерлердин денгээлинде үзгүлтүксүз саммиттердин өткөрүлүшү – бул позитивдүү багытта жасалган кадамдар. Азербайжандагы окуялар түрк мамлекеттеринин бири-бирин колдоп, көйгөйлөрү менен кызыкчылыктарына кам көргөнү канчалык маанилүү экенин көрсөттү”, – деди.

“Кечээкиден бүгүнкүгө чейин Республика”

КТМУнун гуманитардык факультетинин деканы профессор, доктор Алпаслан Ашык “Кечээкиден бүгүнкүгө чейин республика” темасында баяндама жасады.

Алпаслан Ашык республиканын түптөлүү процесси жана улуттук эгемендик принциби жөнүндө айтып берди. Түркиядагы конституциялык процесс 1808-жылы “Сенеди-Иттифак” менен башталып, Танзимат жана Ислахат жарлыктары менен улантып, Осмон империясынан республикага өтүү азаптуу күрөштүн натыйжасында ишке ашканын, Республика улуттук эркке таянган башкаруу түшүнүгүнө негизделгенин айтып өттү.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде шамана жүрүшү

2024-жылдын 28-октябрында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде 29-октябрь - Түркиянын Республика майрамын белгилөө иш-чараларынын алкагында шамана менен жөө жүрүш уюштурулду.

Чынгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчанын “Республиканын 100 жылдыгы” көчөсүн бойлой өткөн жөө жүрүш окуу жайдын

тарыхында экинчи жолу өткөрүлдү. Жөө жүрүш эки өлкө тууларынын жана шаманалардын коштоосунда өтүп, мекенди сүйүүчүлөрдүн башын бириктирди.

29-октябрь – Республика күнү “Ататүрк” сейил багында белгиленди

29-октябрь-ТүркияРеспубликасынын 101 жылдык мааракесине карата Түркия Республикасынын Кыргызстандагы элчилиги тарабынан Бишкектеги “Ататүрк” сейил багында гүлчамбар коюу аземи уюштурулду.

Алгач Түркия Республикасынын Кыргыз Республикасындагы элчиси Ахмет Садык Доган элчилигин атынан гүлчамбар койду. Андан соң ТКТРнын Кыргызстандагы өкүлчүлүгү, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректораты, Түрк кызматташуу жана координациялоо агенттиги, Түркиянын “Маариф” фонду, Режеп Тайып Эрдоган атындагы Бишкек Кыргыз-Түрк достугу ооруканасы, Түркия-Кыргызстан ишкерлер коому, Кыргызстандагы Ахыска түрктөр коому Ататүрктүн эстелигине гүлчамбар коюшту.

Түркия Республикасынын Кыргыз Республикасындагы элчиси Ахмет Садык Доган салтанатта сүйлөгөн сөзүндө Республика майрамынын маанилүүлүгүн баса белгиледи.

“Бүгүн биз республикабыздын 101 жылдыгын белгилеп жатабыз. Түркия терең тарыхынан алган күчү менен өсүп келе жаткан экономикасы, рационалдуу, гумандуу жана көп тармактуу тышкы саясаты менен алдыга жылууну улантууда. Кылымдык республикабызды коргоо менен бул шамананы келечек муундарга өткөрүп беребиз. Түрк эли Республикабызды түбөлүккө сактайбыз деп чечкиндүү айта алат. Бүгүн чоң майрам. Жалпыңыздардын майрамыңыздар куттуу болсун!” – деди Ахмет Садык Доган.

КТМУнун жетекчилигинде жаңы дайындоолор

2024-2025-окуу жылынын башталышы менен Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинин, Текшерүү комиссиясынына, ректор жана проректор кызматтарына жаңы дайындоолор болду.

Камкорчулар кеңешинин төрагалыгына Ибрахим Чапак дайындалды

Түркия Республикасынын Президенти Режеп Тайып Эрдоган кол койгон чечимдин негизинде Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинин төрагасы болуп профессор, доктор Ибрахим Чапак дайындалды. Бул тууралуу маалымат Түркиянын “Расмий” гезитине жарыяланды.

Метин Топжуоглу Текшерүү комиссиясынын мүчөсү болуп дайындалды

Түркия Республикасынын Президенти Режеп Тайып Эрдоган кол койгон чечимдин негизинде Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Текшерүү комиссиясынын мүчөсү болуп профессор Метин Топжуоглу дайындалды. Бул тууралуу маалымат Түркиянын “Расмий” гезитине жарыяланды.

Алпаслан Жейлан экинчи ирет ректор болуп дайындалды

Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетинин 2024-жылдын 24-октябрындагы №Е-7312577-201.01.01-247 катынын негизинде профессор, доктор Алпаслан Жейлан Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору болуп дайындалды.

Эскерте кетсек, профессор, доктор Алпаслан Жейлан 2020-жылдын август айынан бери Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору болуп эмгектенип келе жатат.

КТМУнун жаңы проректорлору дайындалды

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин проректорлору болуп теология факультетинин, диндерди таануу бөлүмүнүн окутуучусу профессор, доктор Режаи Доган, экономика жана башкаруу факультетинин экономика бөлүмүнүн окутуучусу доктор Камалбек Карымшаков дайындалды.

Төрага И.Чапак Кыргыз Республикасынын расмий өкүлдөрү менен жолугушту

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинин төрагасы, профессор, доктор Ибрахим Чапак кызматына киришип жатып Кыргызстандын Анкарадагы элчиси Руслан Казакбаев, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министри Догдукүл Кендирбаева менен жолугушту.

Түркиянын жана Манас университетинин мааниси

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинин төрагасы профессор Ибрахим Чапак Кыргызстандын Анкарадагы элчиси Руслан Казакбаев менен жолугушту.

Жолугушууда элчи Руслан Казакбаев Кыргызстандын эгемендүүлүгүн биринчилерден болуп тааныган боордош Түркиянын Кыргызстан үчүн мааниси зор экенин баса белгилеп, эки өлкөнүн орток окуу жайы Кыргыз-Түрк “Манас” университетине өзгөчө маани берилерин билдирди.

Руслан Казакбаев профессор, доктор Ибрахим Чапакка жаңы кызматында ийгиликтерди каалап, Кыргызстанга ар тармакта салым кошуп жаткан “Манас” университетинин менен кызматташууга жана окуу жайдын ишмердүүлүгүнө колдоо көрсөтүүгө даяр экенин билдирди.

“Манас” университети Түрк дүйнөсүнүн биримдигин бекемдеген маанилүү долбоор экенин айткан профессор Ибрахим Чапак окуу жайды эл аралык деңгээлге көтөрүүгө, дүйнөлүк брендге айлантууга, түрк дүйнөсүнүн жаштарын бир түндүк астында бириктирип, кесипкөй адистерди даярдоо үчүн талыкпай эмгектенүүгө ар дайым даяр экенин билдирди. Дүйнөдөгү катаал атаандаштыкта, түрк дүйнөсүнүн биримдигин дагы да чыңдоого салым кошуу үчүн жан дили менен иштей тургандыгын убадалады.

Ибрахим Чапак Билим берүү жана илим министри менен жолугушту

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинин төрагасы профессор Ибрахим Чапак Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министри Догдукүл Кендирбаева менен жолугушту.

Жолугушууда министр Кендирбаева билим берүү тармагындагы Түркия менен болгон карым-катнаштарга чоң маани берилип, бул жаатта Түркиянын тажрыйбасын жакындан байкап жатышканын, “Манас” университети жогорку билим берүү тармагындагы бул тажрыйбаны Кыргызстанга жайылтуу, алдыңкы билим берүү технологияларын өткөрүп берүү иштерин да жүргүзүп жатканын белгиледи. Догдукүл Кендирбаева “Манас” университети азыркы атаандаштык шартында эң керектүү болгон квалификациялуу адам ресурстарын даярдоодо алдыңкы орунда экенин жана кыргыз тилинин өнүгүшүнө чоң салым кошконун белгилеп, мунун баары университеттин баалуулугун арттыарын айтты.

Ошондой эле, министрликтин университеттин Камкорчулар кеңешинде министрдин орун басары катары өкүлчүлүгү бар экени Кыргызстандын “Манаска” канчалык маани берип жатканынын көрсөткүчү экенин билдирди.

Университеттин ишмердүүлүгүнө мындан ары да колдоо көрсөтүп, жаңы кызматташтыктарга даяр экендиктерин билдирген министр Догдукүл Кендирбаева окуу жайды азыркы деңгээлинен дагы да алдыга жылдырат деген ишеничин билдирип, профессор Ибрахим Чапакка жаңы кызматында ийгилик каалады.

Камкорчулар кеңешинин төрагасы, проф. Ибрахим Чапак министр Кендирбаевага ыраазычылык билдирип, “Манас” университетинин алдыңкы милдеттеринин бири - Кыргызстанга ар бир тармакта пайда алып келе турган кызматташтык дагы да артарын баса белгилеп, аны университетте тосуп алууга кубанычта болорун билдирди.

КТМУ ректору, профессор Алпаслан Жейлан Монголия Республикасынын “Достук” медалы менен сыйланды

Устубүздөгү жылдын 30-октябрында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору профессор, доктор Алпаслан Жейланга Монголия Республикасы тарабынан “Достук” медалы ыйгарылды.

Профессор, доктор Алпаслан Жейланга Монголия Республикасы боюнча маанилүү изилдөөлөрдү жүргүзгөндүгү, ишке ашырган долбоорлору, түрк элдеринин маданияты, тарыхы боюнча илим-билимге кошкон салымы жана Кыргызстан, Түркия жана Монголиянын ортосундагы достукту жана кызматташтыкты өнүктүрүүгө кошкон салымы үчүн Монголия Республикасынын “Достук” медалы ыйгарылды. Сыйлыкты Монголиянын Кыргыз Республикасындагы Атайын жана Ыйгарым укуктуу Элчиси Ганхуяг Содном тапшырды.

Элчи Ганхуяг Содномдун айтымында, бул сыйлык Монголия Республикасынын

Президенти Ухнаагийн Хурэлсух тарабынан өлкөлөр аралык достук жана кызматташтыкка жигердүү салым кошкондорго ыйгарылат. “Түркия Республикасынын 101-жылдыгы менен куттуктайм! Сыйлыкты атайын 29-октябрь – Түркиянын Республика майрамында ыйгарууну туура көрдүк. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору катары да студенттерге, айрыкча Монголиядан келген студенттерге көрсөткөн колдоонуз үчүн ыраазычылык билдиребиз”, - деген элчи Ганхуяг Содном “Манас” университетин бүтүргөн монгол студенттери өлкөлөр ортосундагы кызматташтыкты бекемдөөгө салым кошуп жатышканын белгиледи.

“Монголия – мен эң көп илимий изилдөөлөрдү, археологиялык чалгындоолорду жүргүзгөн өлкөлөрдүн бири. Монголия менен түрк элдеринин байланышы байыркы доорлордон бери бар. Бул боордоштук бүгүнкү күндө дагы өнүгүп, өсүп жатканын көрүп абдан кубандым. Бул медаль мага Монголия менен илимий изилдөөлөрдү жүргүзүүнү улантууга чон шык берди. Айрыкча, Монголиянын Президентинен мындай сыйлык алуу мен үчүн чон сыймык. Мындан ары да бул географияда монгол тарыхы жана түрк тарыхы боюнча изилдөө иштеринди уланта бермекчимин”, - деди профессор Алпаслан Жейлан.

“Манас” университетинин ректорлук кызматын аркалап баштагандан бери окуу жайда монгол жаштарынын билим алуусуна болгон аракетин жумшап келе жатканын айткан ректор сөзүн мындай деп жыйынтыктады: “Жаштар келечекте бүт дүйнөгө жарык чачат деп ишенем. Ага ылайык, көптөгөн элчилер менен жолугушуп турабыз. Баса белгилеп айткым келет, Монголиянын Кыргыз Республикасындагы Атайын жана Ыйгарым укуктуу Элчиси Ганхуяг Содномдун монгол студенттеринин көйгөйлөрүн чечүүгө аракет кылып жатканы, алар менен ар дайым байланышта болгону мени абдан кубандырат.”

Профессор, доктор Алпаслан Жейлан өмүрүн түрк тарыхына жана түрк дүйнөсүнө арнап, айрыкча, акыркы 25 жылдын ичинде Чыгыш Анадолу, Түндүк-Чыгыш Анадолу, Кавказ жана Борбордук Азиянын байыркы тарыхы жана маданияты боюнча эл аралык илимий изилдөөлөрдү, археологиялык чалгындоолорду жүргүзгөндүгү жана долбоорлорду ишке ашыргандыгы менен белгилүү. Алпаслан Жейландын Азербайжан, Монголия, Грузия, Россия, Иран, Казакстан, Кыргызстан, Эзбекстан, Тажикстан, Нахчыван, Түркмөнстан жана Ливиядагы түрк маданияты, тарыхы боюнча илимий долбоорлору изилдөөчүлөр тарабынан булак катары колдонулуп келет.

Ректор Жейлан Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетинин төрагасы Өзвар менен жолугушту

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Алпаслан Жейлан Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетинин төрагасы профессор Эрол Өзвар менен жолугушту.

Профессор Эрол Өзвар “Манас” университетинин тездик менен өнүгүүсү аларды кубантарын, Кыргызстан менен Түркиянын ортосундагы академиялык жана социалдык байланыштардын бекем негизин түзгөн бул көрүнүктүү мекемени колдоого ар дайым даяр экенин айтты.

“Манас” университети аймактагы абройлуу жогорку окуу жайлардын бири экенин белгилеген профессор Өзвар Түркиянын университеттери менен биргелешкен долбоорлорду арттырып, студенттер жана окутуучуларды алмашуу программаларын жайылтуу иштери улана тургандыгын кошумчалады.

Алпаслан Жейландын акыркы төрт жылда университетте жемиштүү алып барганын белгилеген Жогорку билим берүү комитетинин төрагасы Өзвар жаңы мөөнөттө дагы ийгиликтер артат деген ишеничин билдирди.

“Биз максаттарыбызды ишке ашырууда эң чоң күчтү “Манас” университетинин ийгилигинин архитекторлору - Түркия Республикасынын Президенти Режеп Тайып Эрдоган жана

Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаровдон алабыз. Аларга канчалык ыраазычылык билдирсек да аздк кылат. Камкорчулар кеңешинин төрагасы болуп жаңы дайындалган профессор Ибрахим Чапак менен да күчүбүз бекемделди. Биргеликте дагы чоң иштерди алып барып, урматтуу президенттерибиз койгон дүйнөлүк университет болуу максатына карай тездик

менен жылууга умтула бермекчибиз”, - деди профессор Алпаслан Жейлан.

Жогорку билим берүү комитетинин төрагасы, профессор Эрол Өзвар мүмкүнчүлүк болоору менен Кыргыз-Түрк “Манас” университетине барууну убадалады.

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БҮРӨСҮ

Биринчи проректор Ибраев III Эл аралык Алтай форумуна катышты

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин биринчи проректору, саясий илимдеринин кандидаты доцент Алмаз Ибраев 2024-жылдын 20-23-июнь күндөрү Россия Федерациясынын Тоолуу Алтай шаарында өткөн III Эл аралык Алтай форумуна катышты.

“Евразиялык интеграциянын алтайлык вектору: улуттар аралык жана диндер аралык макулдашууну бекемдөө кызыкчылыгында” темасындагы форум Алтай Республикасынын Өкмөтү, КМШ өлкөлөрүнүн институту тарабынан уюштурулуп, Орусиянын Мамлекеттик Думасы, Евразия жана Африка элдеринин Ассамблеясынын колдоосу менен өткөрүлдү.

Иш-чара Кыргызстан, Орусия Федерациясы, Монголия, Иран жана Борбордук Азиядагы башка өлкөлөрдөн келген саясий чөйрөнүн өкүлдөрү, бизнес-коомчулуктун жана жарандык бирикмелердин лидерлери, окумуштуулар, коомдук ишмерлердин катышуусунда өттү.

Маданияттар аралык диалогду, гуманитардык кызматташтыкты жана евразиялык интеграция идеяларын өнүктүрүү максатында уюштурулган форумда эл аралык демилгелердин алкагында кызматташуунун актуалдуу маселелери талкууланды.

Саясий илимдеринин кандидаты, доцент Ибраев “Алтайдын кайра жаралуусу – ийгиликтүү евразиялык интеграция аянтчасы үчүн цивилизациялардын бешиги” деген аталышта презентация жасады. Ал евразиялык интеграциянын алкагындагы диалогдун жана кызматташуунун маанилүүлүгүн баса белгилеп, туруктуу өнүгүүгө жана

маданий алмашууга багытталган ар түрдүү долбоорлордун жана демилгелердин алкагында өлкөлөр аралык кызматташуунун зарылдыгына токтолду.

Алмаз Ибраев Алтай темасы кыргыз эли үчүн өзгөчө символикалык мааниге ээ экенин, анткени алар бул аймакты өздөрүнүн тарыхый Ата Мекени деп эсептешерин айтты. “Улуу Манастын Алтайда төрөлгөнү ар бир кыргыздын жүрөгүндө эң жылуу сезимдерди ойготуп, алардын улуттук-маданий өзгөчөлүгүндө бул жердин маанилүүлүгүн эске салат”, -деп сөзүн жыйынтыктады.

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БҮРӨСҮ

Селчук Байрактарга “Даңк” ордени ыйгарылды

“МАНАС” ТЕЛЕКАНАЛЫ

9-октябрда Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров “Ваукар Technology” компаниясынын директорлор кеңешинин төрагасы Селчук Байрактарды кабыл алды.

Жолугушуунун жүрүшүндө аскердик-техникалык кызматташтыкты тереңдетүү жана коргонуу жаатындагы биргелешкен долбоорлорду ишке ашыруу маселелери талкууланды.

Садыр Жапаров “Ваукар Technology” сыяктуу алдыңкы эл аралык компаниялар менен кызматташтыкты бекемдөө өлкөнүн коргонуу жөндөмдүүлүгүн жогорулатууда, улуттук аскердик-өнөр жай комплексин өнүктүрүүдө жана регионалдык коопсуздукту бекемдөөдө негизги роль ойноорун баса белгиледи.

Жолугушуунун жүрүшүндө Президент Садыр Жапаров Кыргыз Республикасынын коргонуу жөндөмдүүлүгүн жана аскердик потенциалын чыңдоого кошкон зор салымы үчүн Селчук Байрактарды “Даңк” ордени менен сыйлады.

Өз кезегинде Селчук Байрактар мамлекет башчысына канаттарында “Манас” эпосундагы негизги учурлар чагылдырылган “Акынжы” учкучсуз учуучу аппаратынын сувенир-макетин тартуу кылды.

Чоң экрандын жылдыздары “Манаста”

2024-жылдын 28-октябрында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде кино дүйнөсүнүн жылдыздары менен жолугушуу өткөрүлдү.

“VIII Түрк кино жумалыгы - Кыргызстан” иш-чарасынын алкагында Түркиядан келген кино жылдыздары Бестемсу Өздемир, Латиф Кору, Тугба Докузалар, Аслыхан Каралар жана Ягызжан Коньялы “Манас” университетинин коммуникация факультетинин окутуучулары жана студенттери менен жолугушту.

Иш-чарага КТМУнун ректору профессор, доктор Алпаслан Жейлан, проректор профессор, доктор Режаи Доган, Кино бөлүмүнүн башкы директорунун орун басары Кемал Уйсал, кино тармагынын алдыңкы режиссерлору Өнөр Кылыч, Мустафа Угур Йагжыоглу жана Эмре Кавук, сценарист Пынар Йагжыоглу катышты.

“Биз өнөр адамдарын колдойбуз”

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору Алпаслан Жейлан иш-чаранын ачылыш сөзүн сүйлөп, Теңир-Тоонун тоолорунда, Чыңгыз Айтматовдун өлкөсүндө кино тармагынын жылдыздары менен жолугушуу уюштурулганына абдан кубанычта экенин билдирди. “Урматтуу өнөр адамдары, биздин студенттер үчүн сиздер менен баарлашуу жана маалымат алмашуу алардын кесиптик өнүгүүсүндө чоң артыкчылык болот”, - деди ректор Жейлан.

Ректор профессор, доктор Алпаслан Жейлан кино искусствонун бир тармагы гана болбостон, адамдардын түрдүү маданияттарды таанып-билүүсүнө салым кошорун белгиледи. “Кинону искусство тармагы катары гана кароо туура эмес. Кино - адамдын өздүк маданиятын да, ар түрдүү маданияттарды да таанып-билүүсүндө маанилүү роль ойнойт. Мындан улам, кино адамдын өзүн-өзү өнүктүрүү, айлана-чөйрө менен сый-урматка жана сүйүүгө негизделген мамилелерди түзүү үчүн абдан күчтүү курал болуп саналат”, - деди ал. Түрк маданиятынын өзөгүн инсан жана гуманитардык баалуулуктар түзөрүн

айткан ректор Жейлан түрк элинин искусствого кошкон салымын баса белгиледи.

Ал чет өлкөлөрдө уюштурулган түрк тасмалары жумалыгынын иш-чаралары маданиятты жайылтууга, ошондой эле башка өлкөлөр менен достук мамиле түзүүгө мүмкүнчүлүк берерин айтты. Түрк мамлекеттеринде өткөрүлгөн кино жумалыктары маданий байланыштарды эске салуу жана бекемдөө жагынан зор мааниге ээ экенин билдирди.

Иш-чаранын жүрүшүндө түрк кино дүйнөсүнүн белгилүү жылдыздары: Бестемсу Өздемир, Латиф Кору, Тугба Докузалар, Аслыхан Каралар, Ягызжан Коньялы коммуникация факультетинин студенттери менен кино, сценарий жазуу жана актёрдук чеберчилик тууралуу маек курушту. Кино тармагынын адистери карьерасындагы тажрыйбалары менен бөлүшүп, жаштарга кеңештерин беришти.

Иш-чаранын соңунда университеттин жетекчилиги тарабынан өнөр адамдарына кино дүйнөсүнө кошкон салымы үчүн ыраазычылык баракчалары тапшырылды.

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БҮРӨСҮ

Түрк Мамлекеттеринин Кызыл жарым ай коомдору “орток тармак” түзүшөт

2024-жылдын 11-октябрында Кыргызстандын борбору Бишкекте Түрк Мамлекеттер Уюмуна (ТМУ) мүчө мамлекеттердин Кызыл жарым ай бирикмелери тарабынан “орток тармак” түзүү боюнча келишимге кол коюшту.

Иш-чара гуманитардык жардам көрсөтүү тармагындагы кызматташтыкты бекемдөө максатында уюштурулган. Жыйынга катышкан Азербайжан Кызыл жарым ай коомунун төрагасы Новрузали Асланов, Кыргызстан Кызыл жарым ай коомунун төрагасы Чыңгыз Жакыпов, Казакстан Кызыл жарым ай коомунун төрагасы Эркебек Аргынбаев, Түркия Кызыл жарым ай коомунун төрайымы Фатма Мерич Йылмаз жана Өзбекстан Кызыл жарым ай коомунун аткаруучу мүдүрү Элвира Амиралиева өз ара түшүнүшүү меморандумуна кол коюшту.

Түркия Кызыл жарым ай коомунун башчысы Ф.Йылмаз бул тарыхый иш-чара экенин баса белгиледи. Ал Кызыл жарым ай коомдорунун ортосунда ишке ашырылып жаткан долбоорду бир кадам алдыга жылдырып, расмийлештирип алгандарын белгилеп, ноябрь айында Кыргызстанда өтө турган 11-ТМУ саммитинде орток байланыш бекитилгенден кийин Түркияда долбоордун катчылыгын ачууну пландалып жатканын айтып өттү.

Азербайжандагы Кызыл жарым ай коомунун башчысы Н. Асланов: “Кызыл жарым ай коомубуз жардам көрсөтүү жаатында

бир топ иштерди аткарып, ар бирибиз татаал жолдорду басып өттүк, биз муну эстен чыгарбайбыз. Бүгүнкү жолугушуу бизге ийгиликтерди алып келет деген ишеничтемин. Биздин бул аракетиниз өлкөлөрүбүздүн өнүгүүсүндө маанилүү из калтырат. Принциптирибизден тайбай алдыга карай умтулалы”, - деген пикирин билдирди.

Казакстандын Кызыл жарым ай коомунун башчысы Э. Аргынбаев өткөн жылы Казакстанда болгон сел тууралуу маалымат берип, анда элге 5 миллион доллардан ашуун жардам чогултулганын маалымдады. “Кызыл жарым ай коомдору кысык болгондо мамлекетине колдоо көрсөткөн бейөкмөт уюмдар. Бир эле манжабыз болгондо алсыз болмокпуз, биз беш манжа, бир муштумдайбыз. Демек, биздин күчүбүз жана мүмкүнчүлүктөр дагы артууда. Бул азыркы эле эмес, келечек муундарыбыз үчүн да маанилүү. Мындан ары биргелешкен күчүбүздү биздин өлкөлөрдөгү ар кандай кырдаалдарды жөнгө салуу үчүн колдонобуз”, - деди Э.Аргынбаев.

Өзбекстан Кызыл жарым ай уюмунун аткаруучу директору Э. Амиралиева: “Биз кол коё турган меморандум менен

биргелешкен бирикмелерибиздин тарыхындагы жаңы баракты ачабыз. Бул түйүн бир туугандыгыбызды арттырат, кесиптештеримди куттуктаймын”, - деди.

“Элибизди орток тил, маданият жана тарых бириктирет. Биз кол коё турган документ байланышыбызды дагы да бекемдейт. Беш түрк мамлекетин бириктирген бул тармак абдан маанилүү. Бүгүн бул тармактын күнү. Бизге бүгүн колдоо көрсөтүү үчүн келгендерге ыраазычылык билдирем”, - деди Кыргызстан Кызыл жарым ай коомунун башчысы Жакыпов

“Жалпы максаттарыбызды ишке ашырып жатабыз”

Борбор Азиядагы Кызыл крест жана Кызыл жарым ай коомдорунун эл аралык федерациясы (IFRC) делегациясынын башчысы Гүзелкилич тармактын түзүлүшү тууралуу: “Биз гуманитардык жардам жаатында кызматташууну бекемдөө боюнча жалпы максаттарыбызды ишке ашырып жатабыз”, - деген баасын берди.

Азербайжандын Кыргызстандагы элчиси Гандилов тарыхта “кылымдын апааты” катары калган Кахраманмараштагы жер титирөөлөрдөн кийин түрк дүйнөсү тарабынан көрсөтүлгөн жардамдар адамдардын өмүрүн сактап калганын белгиледи.

V Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарындары

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БЮРОСУ

Үстүбүздөгү жылдын 8-13-сентябрь күндөрү Казакстандын Астана шаарында V Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарындары өткөрүлдү. Ага 89 өлкөдөн 2500 ашык спортчу катышып, 21 спорттун түрүнөн жарыштарга катышышты.

V Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарындарынын ачылыш аземине Кыргызстандын президенти Садыр Жапаров, Өзбекстандын президенти Шавкат Мирзиёев, Татарстандын башчысы Рустам Минниханов, Түркмөнстандын Элдик Маслахатынын төрагасы Гурбангулы Бердымухамедов жана Саха (Якутия) Республикасынын башчысы Айсен Николаев катышты.

Казакстандын президенти Касым-Жомарт Токаев V Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарындарын ачылыш аземинде кыргыз элине ыраазычылык билдирип: “Он жыл мурун бул оюндарды биринчи жолу кыргыз бир туугандар уюштурган, бул үчүн аларга терең ыраазычылык билдирем”, - деди. Ал көчмөндөрдүн дүйнөлүк цивилизациянын өнүгүшүнө кошкон салымын жана маданиятты сактап, келечек муундарга өткөрүп берүүнүн маанилүүлүгүн белгиледи.

ДКОНун ачылыш аземинде катышуучу өлкөлөрдүн командалары аренадан салтанаттуу марш менен өтүштү. Параддан биринчи болуп жаратуучу өлкө катары Кыргызстандын курама командасы өттү. Маалым болгондой, оюндар 2014-жылдан тарта үзгүлтүксүз өткөрүлө баштаган. Оюндар биринчи жолу Ысык-Көл облусунун Чолпон-Ата шаарында өткөн.

Кыргызстандын улуттук курамасы 65 медаль жеңди

V Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарынын worldnomadgames.kz расмий сайтындагы маалыматка ылайык, Кыргызстан мелдештерде 65 медаль: 19 алтын, 21 күмүш, 25 коло утуп, жалпы командалык эсепте экинчи орунду ээледі.

Дене тарбия жана спорт департаментинен билдиришкендей, мелдеште ат чабыш, кыска аралыкка ат чабыш, тыйын эңмей, салбуурун, тогуз коргоол, овари, мангала, көк бөрү, жер улак (көк пар), татар күрөшү, аба ашыртмалы күрөшү, ордо, Алыш бел боо күрөшү, кураш, чүкө оюндары, эр эңиш, таяк тартыш, казак күрөшү, аркан тартыш жана оордуктарды көтөрүү боюнча 181 спортчу өлкө намысын коргоду.

Оюндардын жыйынтыгында жалпы 112 медаль: 43 алтын, 32 күмүш, 37 коло менен Казакстан биринчи орунга чыкса, үчүнчү орунга 49 медаль менен Орусия, төртүнчүгө 34 медаль менен Өзбекстан, бешинчи орунга 6 медаль менен Түркия жайгашты. Андан кийинки саптарда Иран, Венгрия, Түркмөнстан, Румыния, Польша орун алган.

Ататүрк университети менен кызматташтыктын жаңы багыттары

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор, доктор Алпаслан Жейлан Ататүрк университетинин жаңы дайындалган ректору, профессор Ахмет Хажымүфтүоглу менен жолугушту.

Алпаслан Жейлан профессор Хажымүфтүоглуна жаңы кызматында ийгилик каалап, эки боордош университет Түрк дүйнөсүнүн башка окуу жайлары менен да бекем кызматташтык түзөт деген ишенимин билдирди.

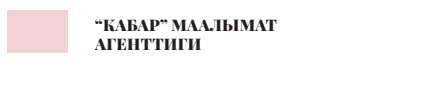
Мындан тышкары, Алпаслан Жейлан мурда “Манас” университетинин ректорунун аркалаган профессорлор Хасан Түркез менен Хасан Йылмазды да проректор болуп дайындалышы менен куттуктап, эки университеттин ортосундагы достуктун жана кызматташтыктын бекемделишине өз салымдарын кошот деген ишеничин билдирди.

Жолугушуунун жүрүшүндө көп тараптуу кызматташуу боюнча келишимге кол коюлду. Кызматташуу келишими эки

окуу жайдын ортосундагы академиялык, илимий жана социалдык байланыштарды бекемдөө максатын көздөйт.

Келишимде студенттер менен окутуучуларды алмашуу программалары, биргелешкен илимий изилдөөлөрдү жана жолугушууларды уюштуруу, биргелешкен долбоорлорду ишке ашыруу каралган. Эки өлкөнүн жана түрк дүйнөсүнүн жаштарынын жашоосуна чоң салым кошуу үчүн күчтөрдү бириктирүү пландалууда.

Ататүрк университетинин ректору, профессор, доктор Ахмет Хажымүфтүоглу бул келишим эки окуу жай бири-биринен көп нерсе үйрөнө турган процесстин башталышы экенин баса белгиледи.

Берлинден Кыргызстанга билим саякаты

Берлин Эркин университетинин (FU Berlin) Ветеринария факультетинин акыркы курсунун студенти Жуле Болиен Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде практикadan өттү.

Болиен англис тилдүү веб-сайттар аркылуу өзүнө ылайыктуу практика жайын изилдеп жатып, “Манас” университетинин Ветеринария факультети тууралуу маалымдар болгонун жана андагы сунулган мүмкүнчүлүктөрдү ылайыктуу деп тапкандан кийин факультеттин деканы менен электрондук почта аркылуу байланышып, Кыргызстанга келгенин айтты. Ал Манас” университетин тандоосундагы дагы башка себеп катары практикасын ийгиликтүү өтөө менен бирге Борбор Азиянын маданияты менен таанышуу каалоосу болгонун билдирди.

Жуле Болиен окуу жайдагы практикасы тууралуу: “Манас” университетинин Ветеринария факультетинде өткөргөн практика учурунда жалпы дарылоо,

инъекция, веноздук катетерди колдонуу, жаныбарларды операцияга даярдоо, анестезия жана операцияларда жардам берүү боюнча ар тараптуу тажрыйба топтодум”, - деди.

Практикалык окутуу мүмкүнчүлүктөрүнүн көптүгүнө жана окутуучулар менен жакын чөйрөдө иштегенине абдан кубанычта болгонун айткан Жуле Болиен досторуна да “Манас” университетинде практикadan өтүүнү сунуштай турганын айтып өттү. Окуу жай аны акысыз жатакана жана тамак-аш менен камсыздаганы үчүн ыраазычылык билдирип, “Манас” университетини унутулгус тажрыйба тартуулаганын кошумчалады.

Борбор Азияны таануу каалоосу себептүү “Манас” университетинин Ветеринария факультетин тандаган Жуле Болиен алты апталык практикасын 2024-жылдын 27-майында баштаган.

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БЮРОСУ

Коммуникация факультетинде эл аралык сыйлыктар

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БЮРОСУ

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин коммуникация факультетинин студенттери 9-“Түрк дүйнөсү” даректүү тасмалар фестивалында жана 10-ТРТнын “Келечектин коммуникаторлору” сынагында ийгилик жаратышты.

“Манас” университетинин бүтүрүүчүсү баш байгеге ээ болду

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин коммуникация факультетинин радио, телевидение жана кино бөлүмүнүн бүтүрүүчүсү Алтынай Адамалиеванын “Кыя” аттуу фильми 9-ирет өткөрүлгөн “Түрк дүйнөсү” даректүү тасмалар фестивалында баш байгени ээледі.

2024-жылдын 15-17-октябрь күндөрү Түркиянын Анкара шаарында өткөрүлгөн фестивалдын гала жана сыйлоо аземи ТҮРКСОЙдун чамгарагында өттү.

Быйыл аталган фестивалда 32 өлкөдөн 300 тасма катышып, алардын арасынан 36 тасма финалда ат салышты. Даректүү тасмалар профессионалдар жана студенттер категориясында калыстартобунунсынынан өткөрүлдү. Алтынай Адамалиеванын “Кыя” тасмасы студенттер категориясында баш байгени алды.

Фестивалда сыйлык алган жана финалга чыккан тасмалар Кыргызстан, Түркия, Казакстан, Өзбекстан, Азербайжан, Венгрия, Түндүк Македония, Түндүк Кипр Түрк Республикасы, Босния жана Герцеговина өлкөлөрүндө көрсөтүлмөкчү.

Кыска метраждуу тасмалар категориясында КТМУ биринчи орунду алды

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин коммуникация факультетинин студенттери ТРТ тарабынан быйыл 10-жолу уюштурулган “Келечектин коммуникаторлору” сынагында ийгиликке жетишти.

Сынакта коммуникация факультетинин радио, телевидение жана кино бөлүмүнүн студенттери Назгүл Өмүржанова менен Нестан Мухамбеткалыева кыска метраждуу тасма жана анимация категориясында финалга чыгышса, Сауле Мукамбетова “Үмүт” кыска метраждуу тасмасы менен биринчи орунду ээледі.

Радио, телевидение жана кино бөлүмүнүн ага окутуучусу Наргиза Маматкулова жана академиялык адис Фахри Тархандын жетекчилиги астында жеңишке жеткен бул сынакка 130 университеттен жалпы 2618 студент катышып, 1702 эмгек көрсөтүлдү.

“Байланыш өнөктүгү” категориясын ТРТнын 60-жылында темасы менен өткөрүлгөн сынактын сыйлык тапшыруу аземине Түркия Республикасынын Президентинин коммуникация башкармалыгынын төрагасы, профессор Фахреттин Алтун жана орун басары Эврен Башар, ТРТнын башкы директору, профессор Мехмет Захид Собажы, ТРТнын жетекчилери жана тармактагы алдыңкы адистер катышты.

Кыргыз-Түрк “Манас” университети Түркиянын коммуникация тармагындагы эн абройлуу сынактарында мыкты көрсөткүчтөрү жана алган сыйлыктары менен сыймыктантып келишет.

Чанкыры Каратекин университетинин ректору “Манас” университетинде

2024-жылдын 16-сентябрында Чанкыры Каратекин университетинин ректор, проф. Харун Чифтчи баштаган делегация менен Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин биринчи проректору, саясий илимдеринин кандидаты, доцент Алмаз Ибраев жолугуп, эки окуу жай ортосундагы кызматташтык тууралуу сүйлөшүүлөрдү жүргүзүштү.

Жолугушуунун жүрүшүндө биргелешкен илимий долбоорлор, семинарлар, академиялык кызматкерлер жана студент алмашуу программалары сыяктуу темалар талкууланды. Билим берүү кызматкерлер жана студент алмашуу программалары сыяктуу темалар талкууланды. Билим берүү кызматкерлер жана студент алмашуу программалары сыяктуу темалар талкууланды. Билим берүү кызматкерлер жана студент алмашуу программалары сыяктуу темалар талкууланды.

Ректор, профессор Харун Чифтчи түрк дүйнөсүндөгү карым-

катнаштарды бекемдөөдөгү “Манас” университетинин ролун, эки университеттин ортосунда жүргүзүлө турган кызматташуунун чоң мааниге ээ экенин баса белгиледи. “Манас” университети билим берүү дипломатиясынын мыкты үлгүлөрүнүн бири экендигин, алдыдагы кызматташуу түрк географиясындагы байланыштарды дагы да бекемдей турганын билдирди.

Жолугушуунун соңунда Алмаз Ибраев иш сапары менен келген делегацияга ыраазычылык билдирип: “Кыргызстан сиздердин экинчи үйүңүздөр. Тилибиздин, маданиятыбыздын, тарыхыбыздын тамыры бир. “Манас” университети - Кыргызстандагы алдыңкы университеттердин бири”, - деди.

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БЮРОСУ

Ферганадан “Манаска”

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БЮРОСУ

Өзбекстандын Фергана мамлекеттик университетинин психология кафедрасынын башчысы, профессор Муаззам Исакова баштаган профессордук-окутуучулук курам Кыргыз-Түрк “Манас” университетине иш сапар менен келди.

Эки окуу жайдын ортосунда академиялык кызматкерлер жана студент алмашуу программалары боюнча түзүлгөн кызматташтык келишимдин алкагында келген делегация үстүбүздөгү жылдын 17-18-сентябрь күндөрү КТМУнун гуманитардык факультетинин педагогика бөлүмүнүн педагогикалык-психологиялык кеңеш жана көмөк программасынын студенттерине лекцияларды, семинарларды өткөрүштү.

Иш сапар тууралуу маалымат берген КТМУнун ага окутуучусу, док. Кадиян Бообекова студенттер үчүн бул уникалдуу мүмкүнчүлүк экенин белгилеп, бул сыяктуу иш-чаралар студенттердин академиялык өнүгүшүнө олуттуу салым кошорун айтты.

Иш сапардын алкагында эки окуу жайдын ортосунда биргелешкен илимий долбоорлорду ишке ашыруу жана мындан аркы кызматташтыкты бекемдөө боюнча сүйлөшүүлөр жүргүзүлдү.

КТМУ жана Саарланд университети ортосунда тажрыйба алмашуу

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин гуманитардык факультетине караштуу Синхрондук котормо бөлүмүнүн кыргызча-англисче программасында билим алган студенттер Erasmus KA 171 программасынын алкагында 2023-2024-окуу жылынын жазгы семестринде Германиянын алдыңкы университеттеринин бири Саарланд университетинде окуп келүүгө мүмкүнчүлүк алышты. Ушул эле программа аркылуу аталган

факультеттин Синхрондук котормо бөлүмүнүн кыргызча-англисче программасында эмгектенген ага окутуучу, доктор Гүлнура Жумалиева Саарланд университетинде сабак берип, билим жана тажрыйбасын бөлүшүү менен эки университеттин ортосундагы академиялык кызматташтыкты бекемдөөгө өз салымын кошту.

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БЮРОСУ

Илимий лагердин студенттери “Манас” университетинде

Кыргыз-Түрк “Манас” университетти менен биргеликте иш алып барган, Түрк дүйнөсүнүн ыктыярдуу социалдык-маданий долбоорлорунун бири “Түрк дүйнөсүнүн санарип жарандыгы” долбоорунун 14 жумалык онлайн окутуу процесси жыйынтыкталды. Долбоордун эң маанилүү этаптарынын бири болгон илимий лагерь 2024-жылдын 2-6-сентябрь күндөрү “Манас” университетинин чамгарагында өткөрүлдү.

Түркиянын ар кайсы шаарларынан жана университеттеринен келген ийгиликтүү студенттер лагердин жүрүшүндө өз тармагындагы тажрыйбалуу жана кадыр-барктуу окутуучулардын түрдүү семинарларына жана курстарына катышуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болушту. Илимий лагерь “Манас” университетинин гуманитардык факультетинин түркология бөлүмүнүн башчысы, профессор Озан Йылмаздын “Түрк цивилизациясынын курулушунда тил жана адабияттын ролу” аттуу семинары менен башталып, Чет тилдер жогорку мектебинин мүдүрү жана теология факультетинин профессору Режаи Догандын “Түрк дүйнөсү суфизми” темасындагы семинары менен уланды.

Башкы катчы Октай Өзгүл илимий лагердин студенттери менен жолугушту. Лагердин жыйынтыктоочу күнү Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин башкы катчысы, профессор Октай Өзгүл илимий лагердин студенттери менен жолугушту. Окумуштуулар кеңешинин жыйындар залында өткөн жолугушууда башкы катчы студенттерди “Манас” университетинде кабыл алганына кубанычта экенин билдирип: “Бул Жусуп Баласагын туулган, “Кут алчу билим” дастаны жана “Манас” эпосу жазылган жер. Бул топурак түрк тарыхы үчүн чоң мааниге ээ”, - деди. Ал түрк дүйнөсүнүн маанисин түшүнө турган интеллектуал жаштарды өстүрүүдө “Манас” университетинин

жана “Түрк дүйнөсүнүн санарип жарандыгы” долбоорунун маанилүүлүгүн белгиледи. “Университеттен да артык” урааны менен түрк дүйнөсүнүн келечегине багытталган миссияга жана концепцияга ээ университет түрк дүйнөсүнүн аң-сезимдүү жана квалификациялуу студенттерине колдоо көрсөткөнө ар дайым кубанычта экенин билдирди.

Илимий лагердин студенттеринин “Манас” университетине берген баасы Илимий лагерге катышкан студенттер “Манас” университетинин меймандостугуна ыраазычылык билдиришти. Университеттин материалдык-техникалык базасы бир топ өнүккөндүгүн айткан студенттер окуу жайда болгонуна сыймыктанып, мындай долбоорго катышуу алар үчүн чоң мүмкүнчүлүк экенин белгилешти.

Илимий лагердин студенттеринин бири Айдын Аднан Мендерес университетинин магистранты Эмине Фида Рүзгар “Көз карандысыз жети түрк мамлекетинде келиндердин баш кийими” темасында сүрөт көргөзмөсүн искусство сүйүүчүлөрүнө тартуулады. КТМУнун экономика жана башкаруу факультетинин фойесинде орун алган көргөзмөдө өтүштөн бүгүнкү күнгө чейин салттуу түрк мотивдери менен саймаланган эмгектер көрсөтүлдү.

Уюштурулган маданий саякаттар да студенттерде чоң толкунданууну жаратты. Ата-бабалардын мекенинде болуу, Түрк дүйнөсүнүн тарыхын, маданиятын жеринде көрүү алар үчүн унутулгус тажрыйба болгонун билдиришти.

Катышуучулар Түрк дүйнөсүнүн орток мурасы болгон тил, адабият, тарых жана маданият сыяктуу тармактарда билим алып, когнитивдик жөндөмдөрүн да жакшыртып, ошол эле учурда маданий иш-чараларга катышышты.

БАСМА СОЗ ЖАНА КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ БИРОСУ

Жылдызбек Мамытов Чымкенттеги марафондо биринчиликти багындырды

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Коопсуздук жана коргоо кызматынын кызматкери Жылдызбек Мамытов Казакстандын Чымкент шаарында өткөн “Shymkent Marathon-2024” аттуу массалык чуркоо жарышына катышып, биринчи орунга ээ болду. Үстүбүздөгү жылдын 15-сентябрында өткөн марафондо Борбор Азиянын 60 шаарынан 5000ге чукул жөө күлүк чуркаган.

Иш-чарада 5, 10, 21 жана 42 чакырымдык дистанция коюлуп, 5 чакырымга чуркагандардын арасынан Жылдызбек Мамытов марага биринчи жеткен. Ал байгелүү орунга жетүү үчүн 16 мүнөт 48 секундда марага келген.

Тарых бөлүмүнүн магистранттары чоң ийгиликке жетишти

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан уюштурулган “Жылдын мыкты мугалими – 2024” республикалык сынагында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин гуманитардык факультетинин тарых бөлүмүнүн магистранттары ийгиликке жетишти. Аталган сынак Кара-Кыргыз автономиялуу облусунун түзүлгөндүгүнүн жана билим берүү системасынын 100 жылдыгынын алкагында өттү. Бул конкурс алдыңкы педагогикалык идеяларды жайылтуу, заманбап билим берүү технологияларын жана методикаларын пайдалануу боюнча натыйжалуу практикага ээ таланттуу, чыгармачыл педагогдорду аныктоо максатында уюштурулган. Сынактын республикалык этабына өлкөнүн жети дубанынан 17 предмет боюнча эң мыкты деп аталган 128 мугалим, 28 тарбиячы катышты.

Сынакта Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин тарых бөлүмүнүн магистратура программасынын бүтүрүүчүсү

Алдияр Ашырбеков жана тарых багытынын магистранты Курманбек Хайдаров байгелүү орундарга ээ болушту.

Алдияр Ашырбеков конкурстун райондук жана шаардык этаптарынан 1-орунду багындырып, республикалык этапка катышууга жолдомо алган. Учурда Бишкектеги №97 жалпы орто билим берүү мектебинде окуу-тарбия иштери боюнча директордун орун басары катары эмгектенип жаткан Ашырбеков финалдын 3-турунда эң жогорку көрсөткүчкө ээ болгондугу үчүн КРдин Билим берүү жана илим министрлигинин “Билим берүүнүн мыктысы”, “Жылдын мыкты мугалими” төш белгилери жана Ардак грамота менен сыйланып, Дубайда эс алууга жолдомо алды. Ошондой эле, конкурстун шаардык турунда 1-орунга ээ болгону үчүн Алдияр Ашырбековго Бишкек шаарынын мэри тарабынан 100 000 миң сом ыйгарылды.

Аталган сынакта КТМУнун тарых багытынын магистранты, учурда Бишкектеги №94 жалпы орто билим берүү мектебинин тарых мугалими болуп иштеп жаткан Курманбек Хайдаров дагы ийгилик жаратты. Курманбек Хайдаров Бишкек шаарынын Свердлов району боюнча 1-орунду алып, компьютер менен сыйланды. Ал конкурстун Бишкек шаары боюнча этабында 3-орунду алып, “Жылдын мыкты тарых мугалими” номинациясына жана 60 000 сом акчалай сыйлыкка ээ болду.

Тил – улутка таандык эс-тутумду сактаган генетика

“Аймагында жашаган эл
Аздап-аздап үйрөнбөсө,
Көчө тилдин деңгээлинен
Көтөрүлбөйт тилибиз,
Тил өспөсө,
Кантип өсөт дилибиз?”

Жогорудагы ыр саптарын Эсенгул Ибраев 1990-жылдары жазган. Бирок тил маселеси бүгүн да курч бойдон калууда. Шайлообек Дүйшеев “Агындылар” китебинде жазгандай “мекенсиздештирүү” процесси башталгандан бери өзүн улут катары сактап калгысы келген күчтүү державалар тилин дүйнөгө жайылтууга өзгөчө камылга көрүп баштаган чагы. Ал эми биздин эне тилибиздин учурдагы абалы кандай, кыргыз тилин эртеңки муунга өткөрүп берүүгө камылгабыз канчалык?

Баамында, азыркы ата-энелер балдарын кыргыз тилинде тилдеп, орус тилинде мактап көкөлөтүшөт. Бул баланын түпкү туумунда кыргыз тили ушундай урушкан, орой сөздөргө толо деген пикирди пайда кылып, өзү байкабаган абалда кыргыз тилине карата жек көрүү сезимин жаратат. Эгер тилди жек көрсө, кантип аны үйрөнүүгө каалоо пайда болсун?

Тилди жайылтууда медианын таасири чоң. Эл сүйүп көргөн фильмдер орус тилинде кыргызча тартылса да сөзсүз орус тилиндеги сөздөр аралашат. Дүйнө жүзү жактырып көргөн тасмалар башка тилдерде жеткиликтүү, кыргыз тилине которулбайт. Ал эми кинобуз Казакстанда “Аватар” фильми чыккан соң дароо казак тилине которулуп, элге тартууланды.

Ал тургай, жаш балдар көргөн мультфильмдер да англис жана орус тилдеринде. Кыргыз тилинде контент аз. Көргөнү, укканы башка тилде болгон баланын тили да башка тилде чыгат. Алгачкы сөзү башка тилде чыккан баласына ата-эне жетине албай курсант. Кийин

“менин балам кыргызча билбейт, сүйлөбөйт” деп нааразы болгондору да жок эмес.

Мектеп, бала бакчалардын абалына көз чаптырсак, эмнегедир кыргыз тилдүү класстарда бала жетишпейт. Ал эми орус, англис тилдүү класстарда тескерисинче орун жетишсиз. Баласын орус тилдүү мектепке жайгаштырам дегенде ак эткенден так эткен ата-энелерди көрүп, аларга да күнөө коё албайсың.

“Жогорку билимди орус тилинде алып жатып балам кыйналбасын, курдаштарынан артта калбасын” деген убагаргерчилиги го. Чынында билим берүү мекемелеринин көптүүлүгүндө окутуу орус тилинде, калгандары дагы башка чет тилдеринде жүргүзүлөт. Элестетиниз, келечек ээси кесибин башка тилде үйрөнүп жатат. Анан кайсы арыбызга кыргыз тилдүү кадрлар жок, жетишпейт дейбиз?

АДНА МАТИШОВА

• КТМУ adına sahipleri -
КТМУнун атынан гезит ээси

Rektör Prof. Dr. Alpaslan Seylan-Ректор Проф. докт.,
Алпаслан Жейлан

Rektör Vekili. Prof. Dr. Almaz İbraev - Биринчи
проректор саясий илимдердин кандидаты,
доцент Алмаз Ибраев

• Genel Yayın Yönetmeni
Doç. Dr. Uğur Ünal, Доц.
Докт., Угур Унал

• Yayın Koordinatörü
Öğr. Gör. Dr. Bakit Ogunbekov- Ага окутуучу
докт., Бакыт Орунбеков

• Danışma Kurulu -
Кеңешчи тобу
Doç. Dr. Erdoğan Akman-
Доц. докт., Эрдоган Акман
Doç. Dr. Niyazi Ayhan-Доц.
докт., Ниязи Айхан
Doç. Dr. Gülzade Stanaliyeva
- Доц. докт. Гүлзада
Станалиева

• Editör-редакторлор
Yrd. Doç. Dr. Torçugül Narmamatova - Доц.
м.а. докт. Топчугүл
Нармаматова
Arş. Gör. Zeki Okuyucu-кенже
илимий кызматкер Зеки
Окый

• Editör Yardımcıları-
Редактордун орун басары
Esenbol Nurbek Uulu-
Нурбек уулу Эсенбол

• Gazete Tasarımı-дизайн
Ravşan Abdullayev

• Muhabirler-
корреспонденттер
Gülnazira İsmail kızı *
Анара Гулбаева * Anara
Gulbaeva
Saltanat Turatbekova *
Айзада Жунузали кызы *
Ayzada Cunuzali kızı
Marlen Koroşov * Marlen
Koroşov

Malika Sayimbekova -
Malika Sayimbekova

Kıyal Kencebek kızı -
Kıyal Kencebek kızı

Sezim Mukanbet kızı -
Sezim Mukanbet kızı

Asılay Torgoeva -
Asılay Torgoeva

Gülkaşır Kerimbaeva -
Gülkaşır Kerimbaeva

Sıldız Muratbekova -
Sıldız Muratbekova

Suluuman Bayguttueva -
Suluuman Bayguttueva

Hafıza Sıdıkova -
Hafıza Sıdıkova

Nisa Nur Kesik - Ниса Нур
Кесик

Hatice Elçim Salık - Хатиже
Элчим Салык

• Yazışma Bilgileri
КТМУ Cengiz Aytmatov
Kampüsü İletişim
Fakültesi, Bişkek Tel +996
(312) 492756/1164

Кампустан кадрлар

Өмөр Күфреви